

Kärkihanke 3: Nopeutetaan siirtymistä työelämään (AMK)

A) OPISKELIJAVALINTOJEN UUDISTAMINEN

Opiskelijavalintojen uudistamistoimenpiteet tulee raportoida alakohtaisesti. Raportoinnissa voi käyttää OKM:n ohjauksessa käytettävää alaluokittelua:

- Kasvatusalat
- Terveys- ja hyvinvointialat
- Taiteet ja kulttuurialat sekä humanistiset alat
- Yhteiskuntatieteet ja palvelualat
- Liiketalous, hallinto ja oikeustieteet
- Luonnontieteet
- Tietojenkäsittely ja tietoliikenne sekä tekniikan alat
- Maatalous- ja metsätieteelliset alat
- Hammaslääketiede
- Lääketiede

1. Mitä toimenpiteitä olette tekemässä korkeakoulutasoisesti ja alakohtaisesti valintakoemenettelyjen kehittämiseksi, erityisesti liittyen pitkäkestoista valmentautumista vaativista pääsykokeista luopumiseen kullakin alalla? Miten korkeakoulujen välinen alakohtainen yhteistyö on edennyt?

2. Miten siirto-opiskelijoiden, koulutusalan vaihtajien valintamenettelyiden kehittäminen etenee? Miten aikuisten tutkintoon johtavan koulutuksen valintamenettelyjä kehitetään?

3. Onko korkeakoulussa käynnissä uutta valintakokeisiin liittyvää tutkimusta tai valintamenettelyihin liittyvää arviointia?

Satakunnan ammattikorkeakoulun toimenpiteet valintamenettelyjen kehittämiseksi ovat tiivistetysti seuraavat:

Ensimmäistä korkeakoulupaikkaansa hakevien ensisijaisten hakijoiden ylioppilastutkinnon arvosanoihin perustuva todistusvalinta on kevään 2017 yhteishaussa käytössä suomenkielisessä amk-tutkintoon johtavassa koulutuksessa (suluissa ohjauksen alan luokka):

- liiketalouden alan tradenomikoulutuksen päivätoteutuksissa Porissa ja Raumalla (liiketalous, hallinto ja oikeustieteet)
- tietojenkäsittelyn tradenomikoulutuksessa Porissa (tietojenkäsittely ja tietoliikenne sekä tekniikan ala) ja
- kaikissa tekniikan alan insinöörikoulutuksissa Porissa ja Raumalla, sisältäen merenkulkualan insinöörikoulutuksen (tietojenkäsittely ja tietoliikenne sekä tekniikan ala)

Ylioppilastodistuksen arvosanojen perusteella toteutettavaan opiskelijavalintaan on joko asetettu hakukohdekohtainen aloituspaikkakiintiö (20 %) ja arvosanapisteiden minimivaatimus tai suoraan opiskelupaikkaan oikeuttava vähimmäisvaatimus (esim. matematiikan pitkän tai lyhyen oppimäärän arvosana). Ylioppilasarvosanoihin perustuvaa todistusvalintaa on tarkoitus jatkaa ja laajentaa lähivuosina.

Vieraskielisessä koulutuksessa kokeillaan kevään 2017 yhteishaussa sähköistä valintakoetta seuraavissa koulutuksissa

- International Business -tradenomikoulutuksessa Raumalla (liiketalous, hallinto ja oikeustieteet)
- Industrial Management- ja Logistics -insinöörikoulutuksissa Raumalla (tietojenkäsittely ja tietoliikenne sekä tekniikan ala)

- Marine Technology/Sea Captain -merikapteenikoulutuksessa Raumalla (yhteiskuntatieteet ja palvelualat) ja
- ylempään amk-tutkintoon johtavassa Welfare Technology -koulutuksessa Porissa (terveys- ja hyvinvointialat sekä tietojenkäsittely ja tietoliikenne sekä tekniikan ala)

Sähköiset valintakokeet toteutetaan SAMKin Moodle-alustalla hakijan omalla laitteella ja verkkoyhteydellä rajattuna ajankohtana. Sähköisten kokeiden käytön perusteena on säästää erityisesti ulkomaisilta hakijoilta valintakokeeseen tai maksulliseen oppimistestiin osallistumiseen kuluva aikaa ja rahaa, säästää korkeakoululta kokeiden järjestämiseen ja tarkistamiseen kuluva aikaa ja rahaa ja mitata hakijoiden opiskeluedellytyksiä opintojen suorittamisen kannalta riittävällä tavalla. Sähköisen valintakokeen käyttöä on suunniteltu laajennettavaksi suomenkieliseen koulutukseen, mutta päätökset tehdään kokeilun tulosten perusteella.

Lähtökohtaisesti Satakunnan ammattikorkeakoulun valintamenettelyt eivät vaadi hakijalta pitkäkestoista valmistautumista. Valintakokeisiin liittyvää etukäteen luettavaa ennakkomateriaalia ei ole tai materiaali on hyvin suppea. Sen sijaan hakijalta normaalia valintakoetta enemmän aikaa ja työtä vaativia valintamenettelyjä ovat:

- Kuvataiteilijan koulutuksessa Kankaanpäässä (taiteet ja kulttuurialat sekä humanistiset alat) opiskelijavalinta perustuu ennakkonäytön perusteella toteutettavaan esivalintaan, jossa hyväksytyt hakijat osallistuvat nelipäiväiselle valintakurssille. Valintamenettelyn perusteena on se, ettei kuvataiteilijan koulutukseen liittyvää tieto- ja taitotasoa mitata ennen korkeakoulutusta. Esivalinta perustuu siihen, ettei kaikkien koulutukseen hakevien kutsuminen suoraan valintakurssille ole tila- ja valvojaressurssien näkökulmasta mahdollista. Koulutuksen korkean läpäisyn perusteella valintamenettelyn käyttö on jatkossakin alalla perusteltua.

- Uudessa yrittäjän tradenomikoulutuksessa Porissa sekä liiketalouden tradenomikoulutuksen monimuotototeutuksissa Huittisissa ja Raumalla (liiketalous, hallinto ja oikeustieteet) käytetään keväällä 2017 opiskelijavalinnassa sähköistä valintakurssia, joka toteutetaan SAMKin Moodle-alustalla. Sähköinen valintakurssi on tutkintoon kuuluvan opintojakson verkkototeutus, jonka laajuus on 5 opintopistettä. Opiskelijaksi hyväksytylle valintakurssi tuottaa tutkintoon sisällytettävän opintojakson, ja muut valintakurssin suorittaneet saavat kurssista avoimen ammattikorkeakoulun opintosuorituksen. Valintakurssin tarkoituksena on toisaalta antaa hakijalle realistinen kuva alan opiskelusta valintaprosessin yhteydessä ja toisaalta estää valintamenettelyssä käytetyn työn meneminen hukkaan niin opiskelijan kuin korkeakoulunkin kannalta.

Ammatillisen koulutuksen todistuksen perusteella toteutettavaan opiskelijavalintaan Satakunnan ammattikorkeakoulu suhtautuu suurella varauksella mutta odottaa OKM:n työryhmän raporttia. Todistusvalinnan vaihtoehdoksi nähdään alueellisesti ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa yhdessä toteutettavat amk-väylät.

Miten korkeakoulujen välinen alakohtainen yhteistyö on edennyt?

Satakunnan ammattikorkeakoulu noudattaa pääosin ammattikorkeakoulujen opintopäällikköverkoston työvaliokunnan ja koulutusalojen vastuuammattikorkeakoulujen koordinoimien ryhmien laatimaa ja Arenen koulutusvaliokunnan hyväksymää suositusta opiskelijavalinnan perusteiksi. Alakohtaisiin opiskelijavalintayhteistyötä valmisteleviin ryhmiin SAMK osallistuu kaikilla edustamillaan koulutusaloilla.

SAMK osallistuu valtakunnalliseen valintakoe yhteistyöhön lähes kaikissa amk-tutkintoon johtavan koulutuksen suomenkielisissä päivätoteutuksissa, mutta monimuotototeutuksissa, vieraskielisessä koulutuksessa ja ylempään amk-tutkintoon johtavassa koulutuksessa toteutetaan omia valintakokeita. Yrittäjän tradenomikoulutuksessa (liiketalous, hallinto ja oikeustieteet) ja kuvataiteilijakoulutuksessa (taiteet ja kulttuurialat sekä humanistiset alat) valtakunnallista valintakoe yhteistyötä ei ole, joten niissä käytetään myös omia valintamenettelyjä. SAMK pyrkii vaikuttamaan

valintamenettelyihin Metropolian koordinoimassa ammattikorkeakoulujen opiskelijavalintojen kehittämishankkeessa 2017-2019.

2. Miten siirto-opiskelijoiden, koulutusalan vaihtajien valintamenettelyiden kehittäminen etenee?

Satakunnan ammattikorkeakoulu ottaa siirto-opiskelijoina lainsäädännön mukaisesti saman koulutusalan samaan tutkintonimikkeeseen tähänneitä toisen korkeakoulun opiskelijoita ja koulutusaltalta tai tutkintonimikkeestä toiseen siirtyviä SAMKin opiskelijoita. Erityispiirteenä on, että SAMK ottaa siirto-opiskelijoita myös yliopistoista lähialoilta, esim. teknistieteelliseltä yliopistoalalta tekniikan alalle ja kauppatieteiden alalta liiketalouden alalle. SAMKin sisällä siirto-opiskelijoita on liikkunut lähinnä liiketalouden tradenomikoulutuksen ja matkailualan restonomikoulutuksen välillä, tieto- ja viestintätekniikan insinöörikkoulutuksen ja tietojenkäsittelyn tradenomikoulutuksen välillä ja merenkulkualan insinöörikkoulutuksen ja merikapteenikkoulutuksen välillä.

Siirto-opiskelijoiden ja koulutusalan vaihtajien valintamenettelyjä tulisi kehittää lähivuosina siten, että aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen avulla olisi mahdollista siirtyä alalta toiselle ilman kategorisia rajoituksia, tarpeen vaatiessa yhteishaussa käytettyjä valintamenettelyjä hyödyntäen. Valmistumisaikojen lyhentämisen tavoitteen näkökulmasta myös opintopisteiden kertymän läsnäolokausiin sidottujen vähimmäisvaatimusten auki kirjoittaminen olisi tarpeen. SAMK pilotoi Opintopolun hakulomake-editorilla laadittua siirtohakulomaketta syksyllä 2017.

Miten aikuisten tutkintoon johtavan koulutuksen valintamenettelyjä kehitetään?

Avoimen ammattikorkeakoulun opintojen riittävään suorittamiseen perustuviin erillis- eli ns. polkuhakuihin laaditaan pysyvät, tutkintotasokohtaiset ja koko koulutustarjonnan osalta yhdenmukaiset valintakriteerit viimeistään kevääksi 2018. Amk-tutkintoon riittävä opintopistemäärä on 45 op tutkintoon sisältyviä opintoja, kun vastaava opintopistemäärä ylempässä amk-tutkinnossa on 30 op (+ lakisääteinen 3 vuoden työkokemusvaatimus). Valinta toteutetaan yksinomaan avoimen amk:n opinnoissa menestymisen perusteella.

Amk-tutkintoon johtavan koulutuksen monimuotototeutusten osalta siirrytään käyttämään opetusjärjestelyjen perusteella joko sähköisiä valintakursseja (verkko-opetukseen painottuvat koulutukset) tai sähköistä tai muulla tavoin kevennettyä valintakoetta (ilta-, viikonloppu- ja intensiivikontaktiopetukseen painottuvat koulutukset). Ylempään amk-tutkintoon johtavaan koulutukseen opiskelijat valitaan kevyellä menettelyllä joko ennakotehtävän tai sähköisen valintakokeen perusteella. Tavoitteena on toteuttaa valintamenettelyjen muutokset kevääseen 2019 mennessä.

3. Onko korkeakoulussa käynnissä uutta valintakokeisiin liittyvää tutkimusta tai valintamenettelyihin liittyvää arviointia?

Ei ole.

B) TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEN JA KORKEA-ASTEEN KOULUTUKSEN VÄLISEN YHTEISTYÖN

LISÄÄMINEN

4. Mitä uusia yhteistyökäytäntöjä korkeakoululla on toisen asteen kanssa? Valmisteleeko korkeakoulu uusia yhteistyömalleja toisen asteen kanssa?

5. Tarjoaako korkeakoulu avoimen korkeakouluopetuksen lisäksi muita mahdollisuuksia toisen asteen opiskelijoille? Miten toisen asteen opiskelijat huomioidaan avoimen tarjonnassa?

4. Mitä uusia yhteistyökäytäntöjä korkeakoululla on toisen asteen kanssa? Valmisteleeko korkeakoulu uusia yhteistyömalleja toisen asteen kanssa?

Toisen asteen kanssa tehdään monipuolisesti opetuksellista yhteistyötä ja vuoropuhelu on tiivistä. Lukioissa ammattikorkeakoulu toteuttaa erilaisia opintoja, jotka ovat hyväksi luettavissa tutkintoon myöhemmin. Tällaisia opintoja ovat mm. yrittäjyyteen suuntautuville tarjottavat taloushallinto ja kansantaloustiede, tekniikasta kiinnostuneille AutoCAD, robotiikka ja ohjelmointi sekä kaikille soveltuva CleanTech-opintopaketti. Neuvotteluja käydään jatkuvasti uusista toteutuksista ja yhteistyömuodoista.

Ammatillisen toisen asteen kanssa toteutetaan koulutustarjontaa avoimen amkin kautta. Se on ammatillisen toisen asteen opiskelijoille ilmaista. Lisäksi tarjonnasta suuri osa on toteutettu joustavasti verkon välityksellä, jolloin osallistuminen ei edellytä fyysistä liikkumista oppilaitosten välillä. Neuvotteluilla pyritään turvaamaan ammattikorkeakouluopintojen hyödyntämismahdollisuus myös toisen asteen tutkinnossa. Sastamalan koulutuskuntayhtymän kanssa käydään neuvotteluita amk-väylän avaamisesta merkonomiopiskelijoille syksystä 2017 alkaen. Yhteistyötä tehdään myös opintopakettien sisällä esim. opiskelijaryhmien vierailuina toiseen oppilaitokseen näkökulmien avartamisen mielessä vaikkapa maahanmuuttajakoulutuksiin liittyen.

Myös hankeyhteistyö on monipuolista. Käynnissä on Satakunnan alueen opiskelijoiden yhteinen ALL-IN -hanke (2015-2018), jossa on muodostettu yhteinen yrittäjämäinen toimintaympäristö. Solarleap -hankkeessa suunnitellaan ja toteutetaan aurinkoenergiajärjestelmiä yhteistyönä 2. asteen opiskelijoiden kanssa. Matkailualan hankkeita tehdään yhteistyössä toisen asteen matkailun opiskelijoiden kanssa. Hankeinnovaatioita hyödynnetään paitsi ammattikorkeakoulujen myös toisen asteen oppilaitosten opiskelijoiden tueksi (esim. Somebody-ryhmät) ja koulutusta tarjotaan myös toisen asteen henkilöstölle (kuraattorit, psykologit, terveydenhoitajat ja opettajat).

5. Tarjoaako korkeakoulu avoimen korkeakouluopetuksen lisäksi muita mahdollisuuksia toisen asteen opiskelijoille? Miten toisen asteen opiskelijat huomioidaan avoimen tarjonnassa?

Avoimen ammattikorkeakoulun tarjonta on toisen asteen opiskelijoille maksutonta ja erityisesti liiketalouden puolella se on laajaa. Aikaisemmin hankitun osaamisen hyödyntäminen on viety varsin pitkälle esimerkiksi merenkulussa, jossa pätevyyskirjaa käytetään osaamisen osoittamisessa.

C) DIGITAALISET OPPIMISYMPÄRISTÖT, VERKKO-OPETUS-TARJONTA JA DIGITAALINEN KOULUTUSYHTEISTYÖ JA DIGIPEDAGOGINEN OSAAMINEN

6. Miten kehitätte digitaalisia oppimisympäristöjä?

7. Minkälaista yhteistä tai vastavuoroisesti järjestettyä opintotarjontaa ja yhteistä oppimateriaalitukitoimintaa

korkeakoulullanne on muiden korkeakoulujen kanssa?

8. Miten opettajien ja muiden toimijoiden digipedagogista osaaminen arvioidaan ja kehitetään? Mikä taho vastaa (digi)pedagogiikan kehittämisestä?

9. Mitä toimenpiteitä korkeakoululla on kaikille avoimen opintotarjonnan luomiseksi esimerkiksi erityisesti toisen asteen opiskelijoiden käyttöön?

6. Miten kehitätte digitaalisia oppimisympäristöjä?

Satakunnan ammattikorkeakoulun oppimisympäristöt ovat astumassa uuteen aikakauteen uusien tilaratkaisujen myötä. Oppimisympäristössä otetaan huomioon pedagogiset ratkaisut, opiskelijoiden valmiudet ja tarpeet, työskentelytapojen muutokset ja joustavuus sekä taloudellisuus. Digitaalisuus on tässä muutoksessa punaisena lankana.

SAMKissa digitaalisuus lähtee strategiasta, jalkautuu sieltä toimenpideohjelman mukaisesti käytäntöön. Sitä johdetaan kokonaisvaltaisesti huomioiden paitsi opiskelija ja opettajat, myös tukipalvelut ja niissä toimiva henkilöstö. SAMKin strategiassa (#SAMK2022) on viisi isoa toimenpidettä, joilla uudistetaan oppimisympäristöjä. Tavoitteena on olla AVOP-palautekyselyn mukaan oppimisympäristöjä koskevista kysymyksissä kolmen parhaan korkeakoulun joukossa valtakunnassa. Toimenpiteet koskevat BYOD-toimintatavan käyttöönottoa koko SAMKissa mahdollistaen näin joustavan ja ajasta ja paikasta riippumattoman oppimisen. Samaa tavoitetta tukee SAMKin kehittämän HILL-oppimisympäristön käytön edelleen kehittäminen ja laajentaminen. Simulaatioympäristöjä kehitetään paitsi merenkulun koulutuksessa, myös tekniikan (Teollisuus 4.0 -virtuaaliympäristö) ja sosiaali- ja terveydenhoitotyön koulutuksessa. Taloudellisuutta korostaen luovutaan kokonaan tulosteiden käytöstä opetuksessa.

Jotta näihin tavoitteisiin voidaan päästä, tarvitaan sekä opiskelijoiden että henkilöstön valmiuksien kehittämistä. Sitä varten on strategian toimenpideohjelmaan kirjattu laaja ohjelma digitaalisen pedagogiikan tuomiseksi opetukseen. Opetuksesta vastaavan vararehtorin johdolla toteutettava Digiopie-hanke koskee koko henkilöstöä, myös tukipalveluista vastaavia toimintoja, ja tarjoaa laajasti erilaisia valmiuksia luovia sisältöjä jokaisen omasta lähtötasosta riippuen. Ohjelmaan sisältyy muun muassa Digimentori-järjestelmän luominen, jolla turvataan jatkossa henkilöstön arjessa selviäminen ja osaamisen jakaminen. Opiskelijoiden selviytymiseen muutosvaiheessa on varauduttu erilaisilla toimenpiteillä. Esimerkiksi tietojenkäsittelyn tradenomikoulutuksessa olevien opiskelijoiden osaamista kasvatetaan sisällyttämällä heidän koulutukseensa toisten opiskelijoiden opastamista teknisissä kysymyksissä liittyen BYODin käyttöönottoon niin sanotun HelpDesk-toiminnan tavoin. Lisäksi korkeakoululla on varauduttu laitteiden lainaamiseen tarvittaessa. Uusiin kampuksiin on kehitetty entistä vähemmän varsinaisia tietoteknisin laittein varustettuja luokkatiloja. Tämä merkitsee sitä, että varaudutaan yhä useammissa oppisisällöissä käyttämään sellaisia ratkaisuja, joissa on mahdollista toimia BYOD-perusteisesti.

Digitaalisuutta tuodaan oppimisympäristöihin myös valittuja koulutuksia digitalisoimalla. Tällaisia koulutuksia ovat muun muassa liiketalouden ja matkailualan master-koulutukset sekä suomen että englannin kielisinä. Vahvana jatkaa myös liiketalouden monimuotokoulutus, joka ei edellytä läsnäoloa ollenkaan. Näiden lisäksi kaikissa koulutuksissa hyödynnetään entistä enemmän Moodle-oppimisympäristöä, verkkoneuvotteluohjelmia ja tenttiakvaariota (EXAM). Kuitenkin pidetään mielessä, että digitalisaatio ei ole itsetarkoitus vaan sen tarkoitus on tuoda muutosta toimintaympäristöön perinteisen opetuksen tueksi, monipuolistamiseksi ja joustavoittamiseksi. Se on mahdollisuus kehittää prosesseja myös suoranaisten opetuksen ulkopuolella.

SAMKissa käynnistyy syksyllä 2017 kaksi uutta koulutusohjelmaa, jotka toteutetaan lähes kokonaan digitaalisesti. Niissä koulutetaan englannin kielellä sekä tuotantotalouden että logistiikan ns. digi-inssejä. Ohjelmat olivat kansainvälisessä haussa tammikuussa ja hakijamäärät lupaavat hyvää alkua ohjelmille ollen 3.95 (Industrial management) ja 3.45 (Logistics).

SAMK osallistuu valtakunnallisiin kärkihankkeisiin (Toteemi ja eAmk), joissa digitaalisuuden keinoja kehitetään korkeakoulujen toiminnassa laajasti. Sen lisäksi SAMKilla on omia hankkeita, joissa digitaalista oppimisympäristöä kehitetään kansainvälisestikin, esimerkiksi BOOSTED-hanke yhteisesti Viron ja Latvian kanssa. Korkeakoulujen välisessä yhteistyössä SAMK on mukana Turku AMKin hallinnoimassa ns. kesäportaalissa, jossa SAMKin tarjonta on digitaalista.

7. Minkälaista yhteistä tai vastavuoroisesti järjestettyä opintotarjontaa ja yhteistä oppimateriaalituotantoa korkeakoulullanne on muiden korkeakoulujen kanssa?

Satakunnan ammattikorkeakoulu on mukana Satakorkea-yhteistyössä muiden satakuntalaisten korkeakoulujen kanssa. Se tarjoaa foorumin monenlaiselle yhteistyölle ja erityisesti opiskelijoille se avaa kaikkien satakuntalaisten korkeakoulujen ovet runsaasti mahdollisuuksiin (satakorkea.fi). Tämän lisäksi on erikseen vuosittain sovittua opetustarjontaa ja opettajavaihtoa korkeakoulujen tarpeista lähtien. Viimeisin avaus on DIAKin kanssa toteutettava kielten opetuksen yhteistyö.

Hankkeiden kautta on syntynyt myös opetuksellista yhteistyötä, muun muassa jo aiemmin mainitun BOOSTED-hankkeen puitteissa tehdään kolmen maan kesken yhteinen opetussuunnitelma ja opetusmateriaaleja kuuden korkeakoulun käyttöön. Kolmivuotisessa Uutta avointa energiaa -hankkeessa tuotetaan kaksi energia- ja rakennusalan ammattilaisille suunnattua MOOC-tyyppistä massaverkkokurssia ruotsiksi ja suomeksi, hanke toteutetaan yhdessä 9 ammattikorkeakoulun kanssa. Yhteistä oppimateriaalituotantoa on myös ENPHE-verkoston sisällä koskien fysioterapiakoulutusta.

SAMK on mukana useissa erikoistumiskoulutuskonsortioissa, joista ensimmäisenä on toteutuksessa ollut sosiaali- ja terveysalan yhteinen haavahoidon erko. SAMK on osallistunut sekä opetussuunnitelmatyöhön, opetuksen toteuttamiseen että hallinnoinut opetusmateriaalin ylläpitoa. Ensimmäiset opiskelijat valmistuvat ensi viikolla ja uutta toteutusta ollaan suunnittelemassa. Kuntoutuksen master-koulutuksen opetusyhteistyö on jo vuosia jatkunut onnistuneesti ja jatkunee vielä.

8. Miten opettajien ja muiden toimijoiden digipedagogista osaaminen arvioidaan ja kehitetään? Mikä taho vastaa (digi)pedagogiikan kehittämisestä?

Kohdassa 6 on kerrottu Digiopie-hankkeesta, joka kattaa laajasti erilaisia digitaalisia valmiuksia tuottavia sisältöjä koko henkilöstölle. Hankkeesta vastaa vararehtori ja siitä raportoidaan säännöllisesti johtoryhmälle. Sen operatiivisesta organisoinnista vastaa henkilöstön kehittämispäällikkö.

Hankkeeseen kuului alkuvaiheessa toteutettu osaamisen itsearviointi, jonka perusteella on suunniteltu ja toteutettu erilaisia koulutuksia. Niistä osa on tapahtunut täysin virtuaalisesti erilaisia oppimisalustoja kokeillen. Hankkeen toteutuksesta vastaavat Jyväskylän ammatillisen opettajakorkeakoulun asiantuntijat. Hanketta muokataan sen edetessä osaamisen kehittymisen perusteella. Hankkeen loppuvaiheessa on tarkoitus tehdä itsearviointi uudelleen, jotta päästään näkemään osaamisen kehitys ja mahdolliset jatkotarpeet.

SAMKissa on jo vuosia toiminut henkilö, jonka vastuulla on verkko-opetuksen koordinointi ja sen kehittäminen. Hän vastaa verkko-opetusvalmiuksien tarjoamisesta henkilöstölle, jonka luonnollisesti tulee itse tiedostaa tarpeet. Paitsi valmiuksien luominen, on koordinaattorin tehtävänä uusien ideoiden ja kehityksen seuraaminen ja tuominen henkilöstön tietoisuuteen ja käyttöön. Hän on aktiivisesti mukana myös uusien tilojen kehittämisessä, jotta uudet tuulet pystytään huomioimaan ennakoivasti. Verkko-opetuksen koordinaattori toimii vararehtorin alaisuudessa.

9. Mitä toimenpiteitä korkeakoululla on kaikille avoimen opintotarjonnan luomiseksi esimerkiksi erityisesti toisen asteen opiskelijoiden käyttöön?

SAMKissa avoimen amkin opintoja on kehitetty voimakkaasti sekä määrissä että laadussa. Määriä on pystytty kasvattamaan osoittamalla polkuopiskelijoille opintopaikkoja lähes jokaiseen koulutukseen jo valintaprosessin yhteydessä. Polkuopintoihin on organisoitu oma hakuprosessinsa ja prosessia on kehitetty myös tutkinto-opiskelijaksi siirtymisen helpottamiseksi muun muassa määrittämällä kohtuudella lukuvuoden aikana saavutettava opintopistemäärä sisäänpääsyrjäksi. Tällöin on otettu huomioon myös tarjonnan soveltuvuus polkuopiskeluun.

Lisääntyvässä määrin rakennetaan niin sanottuja nonstop-toteutuksia eri koulutuksiin. Tämä on tuotu myös SAMKin strategiaan tavoitteisiin toimenpideohjelmaan. Esimerkiksi liiketalouden opintoja voi aloittaa joustavasti, vaikka viisi kertaa vuodessa. Tällaisia toteutuksia rakennetaan koko ajan lisää. Näillä pyritään mahdollistamaan avoimessa amkissa opiskelu erityisesti ammatillisen toisen asteen opiskelijoille, jotka suunnittelevat korkea-asteelle hakeutumista.

Sosiaali- ja terveysalalla on hoitotyön koulutuksen kaikki opetus avoimen amkin tarjonnassa. Sitä ei erityisesti tarjota ammatilliselle toiselle asteelle, mutta soveltuu sinne hyvin. Myös sosiaalialan ja vanhustyön opinnoista suuri osa on avoimen amkin tarjonnassa.

SAMK on tehnyt kokeiluja räätälöiden ammatilliselle toiselle asteelle koulutusta, mutta kysyntää ei juurikaan ole ollut. Muutama vuosi sitten oli jopa ns. väyläsopimus korkeakoulujen kanssa toisen asteen yhteistyöstä ja sitä tehtiin suunnitelmallisesti kohdentaen. Siitä huolimatta tulijoita oli kovin vähän ja sopimuksesta luovuttiin.

D) OPINTOJEN YMPÄRIVUOTISTAMINEN

10. Onko korkeakoulussa tulevana kesänä aiempaa enemmän mahdollisuuksia suorittaa opintoja kaikilla aloilla?

11. Miten korkeakoulu huolehtii ympärivuotisesta opintotarjonnasta siten, että opiskelija voi suorittaa opintoja joustavasti? Kuinka laajasti järjestätte eri aloilla tutkinto-opiskelijoille ajan ja paikan suhteen joustavia opintoja, esimerkiksi verkko-opintoja ja intensiivikursseja?

10. Onko korkeakoulussa tulevana kesänä aiempaa enemmän mahdollisuuksia suorittaa opintoja kaikilla aloilla?

Kesäopintoja pyritään laajentamaan joka vuosi. Tämä vaatii opettajilta uudenlaista ajattelua ja jopa suhtautumista työehtosopimukseen aivan uudella tavalla. Työ etenee vähitellen ja kannustimena on opiskelijoiden toivomus lisätarjonnasta.

Tulevana kesänä on tarjolla yhteensä 159 opintopistettä kesäopintoja. Pelkästään liiketalouden koulutuksessa on kokonaan

verkko-opintoina toteutettuna 75 opintopistettä tarjontaa kesäaikaan. Tarjonta on avoinna kaikille korkeakouluille avoimen amkin tarjontana.

11. Miten korkeakoulu huolehtii ympärivuotisesta opintotarjonnasta siten, että opiskelija voi suorittaa opintoja joustavasti? Kuinka laajasti järjestätte eri aloilla tutkinto-opiskelijoille ajan ja paikan suhteen joustavia opintoja, esimerkiksi verkko-opintoja ja intensiivikursseja?

SAMKissa on kiinnitetty erityistä huomiota ympärivuotisen opiskelun lisäämiseen. Se on ollut tarvelähtöistä, sillä joillakin aloilla kesätyöpaikkojen saaminen on heikentynyt oleellisesti ja vaihtoehtoja on tällöin löydyttävä. Käytännössä tämä on tarkoittanut monimuotoisen koulutuksen lisäämistä kaikilla isoilla koulutusaloilla. Liiketalouden alalla on jo vuosia kerätty kokemusta, jota nyt pystytään hyödyntämään koko SAMKissa. Myös erilaisten digitaalisten menetelmien kehittäminen ja levittäminen ovat mahdollistaneet tämän. Avoimen amkin kehittyminen ja erityinen kesätarjonnan luominen (katso muut vastaukset) ovat myös tässä vastauksessa huomioitavia keinoja.

Liiketalouden alalla on vuosittain n. 200 op tarjolla monimuotoisena paikan suhteen täysin joustavasti ja ajankin suhteen varsin joustavasti. Joustavuushan ei tarkoita opintojaksojen rajatonta kestoa, mutta sallii henkilökohtaiset vaihtelut. Lisäksi ns. nonstop-tarjonta on kasvussa. Nyt sitä on 3-5 kertaa vuodessa käynnistyvinä toteutuksina n. 30 op. Monimuotoisuus toteutuu alalla paitsi perinteisessä aikuiskoulutuksessa myös kansainvälisissä ohjelmissa, joissa myös kansainvälinen yhteistyö tuo vaihtelua ja joustavuutta.

Sosiaali- ja terveystieteiden alalla erityisesti isojen sisäänottojen hoitotyö ja sosiaaliala ovat kehittäneet vaihtoehtoja ja laajentaneet suoritushallintoja ympärivuotiseksi. Hoitotyössä käynnistyy vuosittain kuusi väylää, joiden opinnot on rytmitetty niin, että opintoja voi valita joustavasti eri väyliltä. Hoitotyössä on yksi väylä suunniteltu sisältämään erityisen paljon erilaisia joustavoittavia opetusmenetelmiä kuten HILL-luentoja ja tallenteita sekä itsenäisen opiskelun jaksoja. Sosiaalialalla liikkuminen ryhmien välillä on mahdollistettu. Myös master-opinnoissa on pystytty järjestämään nonstop-tyyppisiä sekä kokonaan verkossa tarjottavia toteutuksia joustavuuden kasvattamiseksi.

Tekniikan alalla ajan ja paikan suhteen joustavuutta, verkko-opintoja ja intensiivitoteutuksia on lähdetty kehittämään kokonaisten tutkintojen kautta. Tuotantotalouden ja logistiikan sekä merenkulun master-tutkintojen muuttaminen englanninkielisiksi ja joko osin tai kokonaan verkon välityksellä toteutettaviksi ovat isoja ponnistuksia henkilökunnalle, mutta samalla isoja mahdollisuuksia opiskelijoille. Paitsi koulutusten muuttaminen joustaviksi toteutuksiltaan, on vähintään yhtä iso mahdollisuus niiden muuttaminen kieleltään kansainvälisiksi ja sitä kautta avoimiksi paljon laajemmalle opiskelijakunnalle kuin tähän asti. Kokemuksen kerryttyä päästään pohtimaan muita vastaavia ratkaisuja.

Myös kansainvälisen tarjonnan hyödyntäminen lisää joustavuutta opintoihin. Tämä on mahdollista partnerikorkeakoulujen kanssa tehtävän yhteistyön kautta, mikä tarkoittaa käytännössä intensiivikursseille osallistumista lukuvuoden aikana.

Kaikilla aloilla hyödynnetään verkon välityksellä tapahtuvaa opintojen ja opinnäytetöiden ohjausta ympäri vuoden. Ei pidä unohtaa erityisesti tekniikan alalla, mutta paljon myös muilla aloilla tapahtuvaa harjoittelun suorittamista kesäaikaan. Sille on annettava sille vaadittava aika ja muistettava, että se on osa opiskelua.

Yllä kuvattuihin toimintoihin on panostettu myös Digiopie-hankkeessa kehittämällä hankkeeseen kuuluen erilaisia toteutuksia ja kiinnittäen huomiota joustavuuden mahdollistamiseen.

E) MUUTA

12. Mitä muita toimenpiteitä on meneillään tai harkitaan työelämään siirtymisen nopeuttamiseksi?

13. Millaisia toimenpiteitä on meneillään erityisesti työssä aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisen parantamiseksi?

14. Mitä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä haasteita korkeakoulu on tunnistanut kärkihanke 3 teemojen toimenpiteissä, erityisesti opiskelijavalinnoissa eri aloilla? Millaisilla toimilla korkeakoulu edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta asiakohdissa A-E?

12. Mitä muita toimenpiteitä on meneillään tai harkitaan työelämään siirtymisen nopeuttamiseksi?

SAMKissa on kaikilla aloilla otettu käyttöön ns. polkuryhmät eli varsinaiseen tutkintoon johtavaan koulutukseen valittavien opiskelijoiden lisäksi otetaan aloitusryhmään mukaan 5-20% polkuopiskelijoita. He opiskelevat ryhmän mukana ja päätyvät joko tutkinto-opiskelijoiksi todetessaan alan omakseen tai saavat hyvää kokemusta opiskelusta, saavat uutta osaamista ja päätyvät hyödyntämään sitä työelämään ilman tutkintoa. Tällä menettelyllä opiskelijat saavat mahdollisuuden tutkintoon menestymättä valintaprosessissa tai pystyvät testaamaan valmiuksiaan opiskella ilman tutkintovelvoitetta. Tällä tavalla keskeyttämisiä vähennetään ja samalla laajempi opiskelijamäärä saa pääsee hankkimaan työelämäkelpoista osaamista.

Useille aloille on kehitetty erityiset AHOT-polut toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneille. Siinä opiskelija pystyy aikaisempaa osaamista hyödyntäen suorittamaan alkuvaiheen opinnot kiihdytetysti. Tämä luonnollisesti nopeuttaa valmistumista. Vastaavalla tavalla pyritään hyödyntämään harjoittelujakson sijoittamista kesäaikaan esimerkiksi hoitotyössä nopeuttaen näin valmistumista. AHOT-menettelyjen kehittämistä tehdään koko SAMKin laajuisesti muun muassa Turku AMKin kanssa ristiin auditoimalla.

Työn opinnollistaminen on nyt vahvasti työn alla ja antanee vuoden sisällä näyttöjä mahdollisuuksista nopeuttaa opintojen suorittamista. Vielä siitä ei ole riittävästi kokemusta. Työelämäyhteistyö yhtenä opintojen kehittämisen keinona on sisällytetty SAMKin strategiaan tavoitteisiin asettaen tavoitteeksi jokaiselle opiskelijalle vähintään 20 op työelämässä suoritettuja opintoja. Lisäksi tavoitteena on, että jokaisella opintojaksolla työelämällä on jonkinlainen rooli. Näiden ja monien muiden vastaavien tavoitteiden uskotaan nopeuttavan työelämään siirtymistä.

SAMKissa loppusuoralla oleva tutkintouudistus on tuonut opetussuunnitelmiin läpinäkyvyyttä ja osaamisperustaisuutta sekä tutkintoihin personoimisen mahdollisuuksia. Uudistus astuu käytännössä voimaan 2017 syksyllä, jolloin opetussuunnitelmat käynnistyvät perusopinnoilla. Kestää vuosia ulosmitata tuloksia, mutta odotukset myös opintojen nopeuttamiseen ovat korkealla.

Tradenomikoulutukseen rakenteilla oleva yrittäjän koulutusohjelma on suunnattu suoraan yrittäjille ja yrittäjiksi aikoville. Ohjelma tarjoaa valmiuksia yrittäjyyteen paremmin kuin perinteinen tradenomikoulutusohjelma ja se antaa mahdollisuuden kehittää samalla myös varsinaista yrityksen toimialaa. Ohjelma on ensi kertaa haussa keväällä 2017.

13. Millaisia toimenpiteitä on meneillään erityisesti työssä aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisen parantamiseksi?

SAMKin AHOT-käytänteet on luotu jo muutama vuosi sitten ja ne on hyvin ohjeistettu. Lisäksi menettelyjä varten on

käytössä olevaan järjestelmään (SoleOps) tehty sähköinen menettely, joka turvaa kaikille opiskelijoille tasapuolisen kohtelun. Lähtökohtaisesti menettelyyn hakeutuminen on opiskelijan vastuulla, mutta myös henkilökuntaa kannustetaan lisäämään toimintaa ja näkemään mahdollisuuksia yhä enemmän. Tämä tapahtuu nostamalla esiin hyviä käytänteitä ja esimerkkejä sekä auttamalla asian käsittelyssä. Vahvoina toimijoina ovat tutoropettajat ja ops-vastaavat, jotka osaavat asiansa.

Erityisesti AHOT-käytänteiden kehittämisestä kertoo vastauksessa kysymykseen 12 kuvattu ns. AHOT-polku, joka selkeästi nopeuttaa valmistumista. AHOT-polkujen kehittäminen jatkuu ja niitä pyritään luomaan ohjelmiin, joissa niitä ei vielä ole.

Työn opinnollistamista ollaan mallintamassa ja siinä saadaan ensimmäisiä kokemuksia kevään 2017 aikana. Kärkihankkeisiin lukeutuva Toteemi tuonee tähän lisää osaamista ja keinoja.

14. Mitä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä haasteita korkeakoulu on tunnistanut kärkihanke 3 teemojen toimenpiteissä, erityisesti opiskelijavalinnoissa eri aloilla? Millaisilla toimilla korkeakoulu edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta asiakohdissa A-E?

Opiskelijoiden tasa-arvoinen kohtelu ja oikeudenmukaisuus ovat toiminnan johtoaatuksia kaikessa tekemisessä. Niiden turvaamiseksi SAMKilla on kattava ohjeistus toiminnoissa, joilla on merkitystä opiskelijoiden tasa-arvon kannalta. Tällaisia toimintoja ovat muun muassa AHOTointi, opintosuorituksiin liittyvät menettelyt mukaan lukien arviointi sekä ohjaus ja siihen liittyen tutorointikäytännöt. Ohjeiden noudattamista edellytetään ja sitä myös tarkkaillaan esimerkiksi sisäisten auditointien yhteydessä.

SAMKin valintamenettelyt kehittyvät hyvää vauhtia suuntaan, johon ministeriö sitä haluaakin kehittää. Kaikessa kehityksessä huomioidaan tasa-arvotekijät. Tälle kehitykselle uhan muodostaa ammatillisen toisen asteen todistusvalinnan mahdollisuus ja siksi SAMK toivookin, että sille löytyy ratkaisu. Myös soveltuvuusarviointit muodostavat menettelyn, jossa tasa-arvoon on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Opetusmenetelmien suhteen pyritään luomaan vaihtoehtoja ja siten huomioimaan opiskelijoiden erilaiset tarpeet ja ominaisuudet mahdollisimman tasa-arvoisesti. Erityisesti master-koulutuksissa tämä on tärkeää, sillä osa opiskelijoista tulee varsin pitkien matkojen takaa ja siksi HILL-konsepti ja muut monimuotoisuutta lisäävät menettelyt tarjoavat mahdollisuuksia.